

4. 3.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ XXXVI

№ 17 (1000)

19 ТРАВНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

15 травня ц. р. відбувся партійний актив університету. З доповіддю про підготовку до літньої екзаменаційної сесії виступив проректор по учбовій роботі доцент Д. І. ПОЛІЩУК.

Комуністи обговорили доповідь.

Докладний звіт про партійний актив буде надруковано в наступному номері газети.

БЛАГОРОДНА МІСІЯ

Сьогодні газета «За наукові кадри» — ювіляр. 36-й рік на її шпальтах висвітлюються питання студентського життя, учбової та виховної роботи в університеті.

Газета активно допомагає партійній організації, ректорату вирішувати злободенні питання роботи вузу, сприяє підготовці висококваліфікованих спеціалістів народного господарства, виховуванню у юнаків та дівчат марксистсько-ленінського світогляду, ідейної переконаності, радянського патріотизму та інтернаціоналізму.

На сторінках газети виступають професори, доценти, співробітники, студенти університету з проблем навчально-виховної роботи, порушують актуальні питання науки, культури. Газета не залишається осторонь жодної події, що відбувається в університеті, знаходиться, так би мовити, у гущі життя. Вона живе пульсом усього колективу.

Значну роботу провела газета «За наукові кадри» в організації соціалістичного змагання на честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна.

Чималу роботу провадить газета по зміцненню і згуртуванню авторського активу, по вихованню поетів, прозаїків, журналістів.

В день, коли газета «За наукові кадри» виходить тисячний раз, партійний комітет, ректорат, бажать її редакції, авторському активу подальших успіхів в комуністичному вихованні студентства, ідейному загартуванні юнаків та дівчат, в пропаганді ленінських ідей.

РЕКТОРАТ, ПАРТІЙНИЙ КОМІТЕТ.

ПАРТІЙНЕ ДОРУЧЕННЯ

Ефективність роботи партійної організації залежить від того, як комуністи ставляться до виконання своїх партійних доручень — по-діловому чи формально. Не випадково той комуніст, який серйозно їх виконує, приносить значну користь. Саме ці якості притаманні комуністам Г. В. Ткаченку — членові партійного бюро біологічного факультету. Відповідає він за навчальну роботу.

Г. В. Ткаченко — частий гість в гуртах, в гуртожитку. Він виявляє невстигаючих, аналізує причини, що впливають на навчання студентів. Причому, він бесідує не лише з тими, хто не встигає. Його цікавлять і причини зниження успішності у тих, що раніше навчалися добре.

Тов. Ткаченко відвідує комсомольські збори факультету, груп. Він перевіряє свої думки в роботі з студентами, форми ідейно-виховної роботи, зв'язані з поліпшенням успішності і дисципліни, тонко плекаючи студентську ініціативу.

Зрозуміло, що на успішність впливають відвідування занять,

трудова дисципліна, режим дня в гуртожитку, взаємодопомога. Усе це в полі зору комуніста Г. В. Ткаченка.

І його копітка, повсякденна турбота дає свої результати. Нині на факультеті найвища успішність, з 421 студента на «відмінно» та «добре» навчається 279.

Сумлінно виконує партійне доручення член КПРС Л. А. Левченко, що відповідає на цьому факультеті за комсомольську роботу. Її цікавлять і організація, і проведення комсомольських зборів, і виконання їх рішень, і залучення юнаків та дівчат до громадської роботи. Комсомольська організація тримає тісний зв'язок з кафедрами.

Член партійного бюро історичного факультету В. М. Немченко відповідає за наукову роботу. Саме тут добре налагоджена робота гуртків історії СРСР, історії УРСР, міжнародних відносин. Актуальні питання розробляють члени наукового студентського товариства (керівник доцент П. Чухрий). У минулому році студенти тт. Сурай, Лазарев, Мионов, Дво-

рянинова та інші прочитали свої доповіді в Московському, Мінському університетах.

Цікавою була організована з ініціативи тов. Немченка ювілейна наукова конференція студентів-заочників. Інтерес викликала, наприклад, доповідь дипломника, учасника Великої Вітчизняної війни тов. Кот на тему: «Визволення Радянською Армією Донбасу і Лівобережної України від фашистських загарбників».

Головним В. М. Немченко вважає актуальність тематики наукових гуртків, конференцій. Нині науковою роботою займається більшість студентів.

Партійні бюро згаданих факультетів регулярно заслуховують комуністів про виконання ними партійних доручень, узагальнюють передовий досвід у цьому напрямку, відмічають недоліки.

Самі ж виконавці, звітуючи про виконання доручення, глибоко аналізують стан справ на тій ділянці факультету, за яку вони відповідають.

В. СВІТЛИЧНИЙ,
заступник секретаря парткому

ПОЧЕСНА НАГОРОДА

ОДЕСЬКИЙ МІСЬКИЙ КОМІТЕТ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ НАГОРОДЖУЄ БАГАТОТИРАЖНУ ГАЗЕТУ «ЗА НАУКОВІ КАДРИ» ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ ЗА АКТИВНУ УЧАСТЬ В КОМУНІСТИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ І В ЗВ'ЯЗКУ З ВИХОДОМ ТИСЯЧНОГО НОМЕРА.

НАС ВІТАЮТЬ:

Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР вітає колектив редакції газети «За наукові кадри» і всіх її громадських кореспондентів з нагоди виходу тисячного номера.

Бажаємо успіхів в роботі по-комуністичному вихованню студентської молоді!

За дорученням Колегії МВССО УРСР заступник міністра Л. ЧЕРЕДНИЧЕНКО.

ОДЕСА, УНІВЕРСИТЕТ, РЕДАКЦІЯ БАГАТОТИРАЖНОЇ ГАЗЕТИ «ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

Редакція «Радянської освіти» гаряче вітає одну з найстаріших вузівських газет «За наукові кадри» з виходом тисячного номера.

Тисяча номерів газети — це лекції ідейно-політичного виховання, бойові агітаційно-пропагандистські виступи перед великою аудиторією слухачів, це постійний партійний вплив на все нові й нові загоны майбутніх спеціалістів. Бажаємо вам надалі бути

спражньою трибуною комуністичного гарту, бойовим органом ректорату, партійної, комсомольської та профспілкової організації вузу, газетою, що вносить вагомий вклад у підготовку фахівців, здатних творчо працювати в умовах бурхливого розвитку науково-технічного прогресу.

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «РАДЯНСЬКА ОСВІТА».

РЕДКОЛЕГІЇ, АВТОРСЬКОМУ АКТИВУ ГАЗЕТИ «ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

Журналісти «Чорноморської комуні» палко вітають вас і весь колектив ордена Трудового Червоного Прапора Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова з нагоди виходу тисячного номера студентської газети «За наукові кадри».

Створена понад тридцять п'ять років тому, багатотиражка завжди активно допомагала й допомагає партійній організації, ректорату, професорсько-викладацькому складові готувати висококваліфіковані кадри спеціалістів для народного господарства нашої Батьківщини. Газета відіграє велику роль в ідейному гартуванні молоді, у вихованні її в дусі комуністичного ставлення до навчання і праці, громадського обов'язку, в дусі ленінізму.

РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ «ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

Колектив журналістів «Знамени комунізму» гаряче вітає найстарішу вузівську газету міста-героя Одеси — університетську багатотиражку «За наукові кадри» в зв'язку з виходом її тисячного номера.

Бажаємо ювіляру і в подальшому бути бойовим органом парткому, ректорату, комітету комсомо-

нарколо багатотиражної газети згуртуватися численний авторський актив студентів. Часто виступають в ній професори, доценти, викладачі, технічні працівники. Багато з колишніх дописувачів газети стали письменниками, відомими вченими, журналістами.

Приємно відзначити, що в здобутках, успіхах колективу університету чималий внесок і студентської газети.

Щиро поздоровляємо вас з ювілейним номером! Бажаємо вам, шановні товариші, нових творчих успіхів у вашій благородній праці, доброго здоров'я, щастя, відмінного навчання!

КОЛЕКТИВ «ЧОРНОМОРСЬКОЇ КОМУНИ».

лу та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова. Великих творчих успіхів вам, дорогі друзі, в благородній справі комуністичного виховання молоді!

РЕДКОЛЕГІЯ «ЗНАМЕНИ КОМУНІЗМА».

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Вітаємо вас з виходом тисячного номера. Бажаємо «За науковим кадрам» завжди молодого, непокійного, гарячого і щирого серця. Сподіваємось, що, розпочавши літньої тисячі, багатотиражка збереже все те славне, що накопичено нею за 35 років існування, і збагатить свої сторінки новими відкриттями.

Цього дня вам висловлюватимуть багато хороших побажань. А тому, що хороших буде дуже багато, ми дозволимо собі одне егоїстичне:

— Ніколи не забувайте, що ми розраховуємо на колектив «За наукових кадрів», як на свого постійного кореспондента!

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «КОМСОМЛЬСЬКА ІСКРА».

ШАНОВНІ ТОВАРИШІ!

Редакція багатотиражної газети Одеського інституту інженерів морського флоту щиро вітає редакцію газети «За наукові кадри» з ювілеєм.

Творчих успіхів вам, друзі!

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «ВИМПЕЛ».

НАКАЗ № 1030

ПО ОДЕСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

За активну участь в діяльності багатотиражки «За наукові кадри», сумлінне виконання громадських доручень та в зв'язку з виходом тисячного номера газети нагородити Почесною грамотою ректорату:

П. Т. Маркушевського — доцента;

В. Матковського — студента філологічного факультету;

В. П. Цветкова — заступника начальника учбової частини університету;

В. М. Терлецьку — бібліографа наукової бібліотеки;

М. В. Павлюка — доцента, колишнього редактора газети «За наукові кадри»;

В. Сподарця — студента філологічного факультету.

Ректор університету, професор
О. В. БОГАТСЬКИЙ.

Друкуйте твори початківців

Мені з першого дня вступу в університет було дано комсомольське доручення доставляти на факультет газету «За наукові кадри». І я можу сказати, що кожен номер газети на факультеті зустрічають з радістю. Та це й не дивно. Життя університету, факультетів, злободенні проблеми, які вимагають безвідкладних рішень, все це ви завжди знайдете в газеті.

Особливим інтересом користується літературна сторінка газети, де можна прочитати цікаве оповідання, вірш, гумореску. Тому хочеться побажати редколегії продовжувати випуск літературних сторінок, частіше друкувати твори молодих поетів, прозаїків.

Ю. ШЕСТОЧЕНКО,
студент факультету романогерманської філології.

Сьогодні виходить тисячний номер газети «ЗНК». Нам, студентам філологічного факультету вечірнього навчання, хочеться привітати редколегію газети з цим святом. Привітати від душі, бо ми маємо у ній свого порадирика.

ДУМКИ ЧИТАЧІВ

До багатотиражки пишемо ще мало. У цьому ми перед нею в боргу, адже у нас щоденно відбувається безліч корисних справ. Та головне, ми, вечірники, могли б

НАШ ПОРАДНИК

В останній час на сторінках газети все частіше публікуються різноманітні матеріали про студентів-вечірників. Зокрема, було опубліковано статті про педпрактику. Це відродно. Хочеться, щоб життя, навчання студентів-вечірників висвітлювалось і далі.

Велику користь дають публікації доцента філологічного факультету А. А. Москаленка під рубрикою «Слово про слово». Завдяки їм ми поглиблюємо знання з історії мови, збагачуємо свою мовну культуру.

поділитися успіхами і невдачами в педагогічній роботі, тим досвідом, якого набули в школі. Для студентів, майбутніх педагогів, ця тема, звичайно, дуже важлива.

Хотілося б провести найближчим часом переключку найбільш досвідчених педагогів-випускників нашого університету. З допомогою редакції думаємо зробити це найближчим часом.

П. ТАТАРИН,
дипломник філологічного факультету, вчитель середньої школи № 58 м. Одеси.

Добрим помічником газети є комсомольський відділ. На фото: чергове обговорення матеріалів, що мають бути надруковані в газеті.
Фото **В. РЕШЕТНИКОВА.**

ПЕРШЕ ЗНАЙОМСТВО

Сьогодні виходить тисячний номер нашої університетської газети. І згадалось мені перше моє знайомство з нею. Це було в 1964 році. Нас, ще тоді абітурієнтів, зустрів кореспондент газети, фотографував. А наступного дня, вже студенти першого курсу, ми змогли прочитати про здійснення наших мрій, про будні студентського життя.

Потім — армія. Повернувшись на факультет після служби, я довідався, що мої товариші, тепер вже четвертокурсники, які захоплювались поезією, журналістикою, стали ветеранами багатотиражки. Зараз вони вже закінчили

університет і з вдячністю згадують свою газету. Деякі з них є позаштатними кореспондентами районних, обласних газет, висвітлюють діяльність педагогічних колективів, в яких працюють.

Наші студенти йдуть до редакції з першими пробами в поезії, літературі. І їм завжди допомагають.

Газета регулярно висвітлює комсомольське життя. Чимало матеріалів на її сторінках було вміщено про хід і складання Ленінського заліку — іспиту на політичну зрілість. В газеті «За наукові кадри» піднімаються важливі питання виховної роботи серед студен-

тів. В останніх її номерах були вміщені матеріали про огляд-конкурс на кращу академгрупу університету. Перше місце зайняли перша група третього курсу нашого факультету і четвертий курс істориків. І про це в газеті детально написано.

Від імені читачів я хочу побажати нашій газеті і в подальшому бути трибуною учбової і виховної роботи серед багатотисячного колективу орденоносного вузу.

М. БУДІАНСЬКИЙ,
читач газети, студент,
секретар комсомольської організації філологічного факультету.

СТУДКОР

Вона зайшла майже непомітно. Несміливо стала біля дверей. Тихо привіталась. Все це було якось незвично, бо до редакції заходять як давні знайомі, хто б це не був: чи то початківець, чи газетяр зі стажем.

Покликали ближче. Соромлячись, підійшла. Так ми познайомились тепер з нашим постійним студкором Лідою Белозоровою.

Дівчину давно цікавить журналістська робота. Закохана вона і в літературу. Очевидно, через літературу, захоплення поезією познайомилась ближче і з роботою в газеті, бо її вірші, перші спро-

би, як вона сама говорить, друкувала міська газета ще коли вона навчалась в школі.

Про те, що пише вірші, не сказала зразу. Про це ми довідались значно пізніше. А тоді просто виявила бажання працювати як студентський кореспондент.

Одержувала завдання, багато і старанно працювала над кожним рядком своєї кореспонденції. Захопилась нарисами. Подобалось сходиться з людьми. Як правило, після кожної розмови з тим, про кого вона мала писати, приходила збуджена і багато розповідала про те, яка це чудова людина. Після таких розмов часто, жар-

туючи, говорили їй: «Виходить, що всі люди дуже хороші!». І тут чули у відповідь: «Так, але ця людина особлива».

Різні бували і бувають кореспонденції у Ліді: дуже вдалі і менш вдалі, інколи доводиться переконувати її, доводити незাপречне. Врешті, погоджується. Але легко не здається. Наполегливо і довго відстоює свою точку зору.

Двічі на рік — один раз взимку і один влітку — Ліда рідше заходить до редакції — сесія. Але все ж, забіжить хоч запитати, як справи, чим може допомогти.

...Запам'ятався її минулорічний від'їзд до першокурсників англійського відділення факультету ро-

маногерманської філології, які працювали в колгоспі, як нашого кореспондента. Вона мала написати про те, як народжується студентський колектив. Там Ліда працювала нарівні зі всіма і приглядалась, спостерігала. Звичайно, нелегко було їй розібратися в складному процесі становлення колективу. Але вона все ж зуміла побачити, що ці дуже різні за своїми смаками, уподобаннями, характерами юнаки і дівчата згуртовуються в дружний студентський колектив...

Про Лідю Белозорову можна розповідати багато. Можна говорити про її серйозне ставлення до кожної дорученої справи. Не па-

м'ятаємо випадку, щоб Ліда побіцяла щось зробити і не зробила. Вона з однаковою відповідальністю ставиться до всього.

Близько двох років Ліда — студкор. Вона — наш помічник, надійний і вірний у всьому. Багато разів наша газета друкувала кореспонденції Ліді Белозорової. І, сподіваємось, ще не одну надрукує, бо вона — з числа тих, хто не забуває свою газету. Де б вона не була, де б не працювала — пам'ятатиме, що починала свій шлях, як газетяр, у багатотиражці університету.

Л. ШВИДЧЕНКО.

ЯК ЦВІТ ЗОРІ

Як цвіт зорі, як племін щастя, як світлий спогад моїх студентських літ спалахує в серці моїм та в пам'яті кожен номер всім нам рідної багатотиражки «ЗНК».

Сьогодні тисячний номер. Тисячний! Це наче тисяча гучно-прицільних пострілів мужнього бійця ідеологічного фронту. В них, тих пострілах, наші звитяги в навчанні та науковій роботі, в зміцненні трудової дисципліни та дерзновенній праці на колгоспних ланах. В них, тих пострілах, рвуність і принциповість нашої партійної роботи і незгасний вогонь комсомольського завзяття. А хіба це не знаменно і не велично? Так, велично і знаменно!

Рідна і дорога мені багатотиражка «ЗНК». Вона в перші дні свого існування об'єднала нас, тодішніх початківців у літературі, і щедро надала свої сторінки для наших перших і, коли з погляду сьогоднішнього говорити, не досить досконалих поетичних вправ. В її тісній та вічно людній кімнатці проходили наші перші практикуми з коректури, літературного опрацювання матеріалу та редагування. А хіба це можна забути? Ніколи!

Моя багатотиражка «ЗНК». Моя, бо повернувшись з крутих, трагічних і переможних фронтів доріг, я декілька літ редагував її. То були роки творчих пошуків, знахідок і злетів. Вони вкарбовані в серце на все життя!

Тисячний номер «ЗНК»! І кожен з них як цвіт зорі, як племін щастя, як світлий спогад...

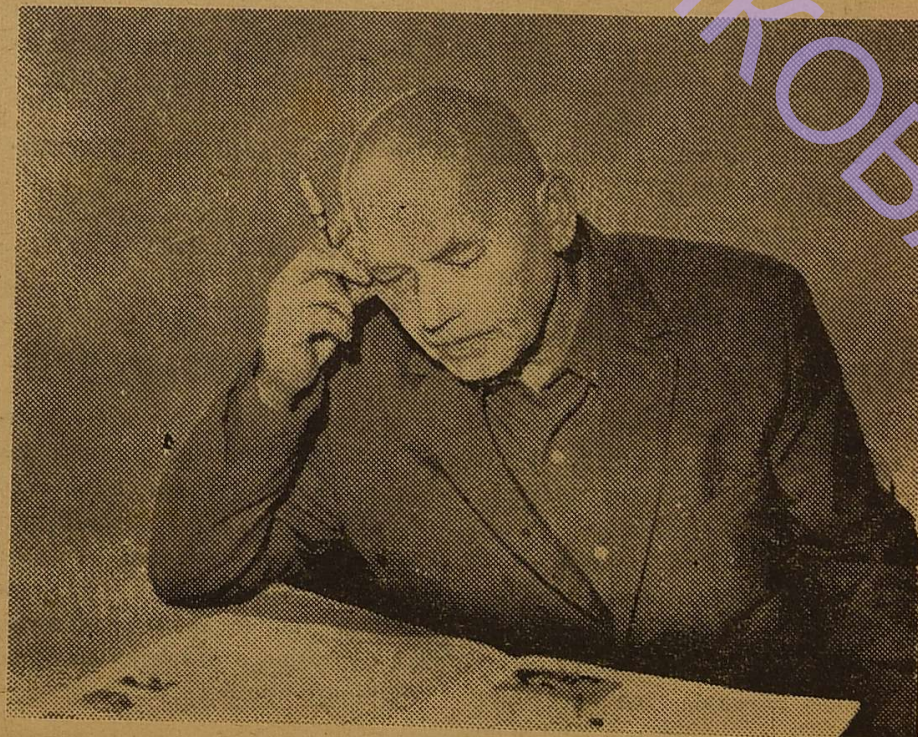
Ів. ДУЗЬ,
доктор філологічних наук, колишній редактор «ЗНК».

Майже з перших днів існування газети почав працювати в ній як кореспондент Артемій Амвросійович Москаленко, доцент філологічного факультету.

Змінювались редактори, інші штатні працівники редакції, незмінним залишався її постійний кореспондент А. А. Москаленко.

На фото: А. А. Москаленко читає свіжий номер газети.

Фото **В. РЕШЕТНИКОВА.**

УРОЧИСТЕ ЗАСІДАННЯ

13 травня 1970 року минуло 105 років з дня заснування нашого ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова.

Щороку колектив вузу урочисто, по-святковому відзначає цю визначну віху. Так було і цього року. Розпочалось свято з засідання вченої ради університету, на якому відбулись Мечниківські читання.

Засідання вченої ради відкрив ректор університету професор О. В. Богатський. Він сказав:

— За сто п'ять років свого існування університет вписав пам'ятні сторінки в історію вітчизняної науки і вищої школи.

Чим же знаменний для нас миттєвий і початок нинішнього року? Це період нашого інтенсивного руху вперед у всіх галузях університетського життя — навчальній, науковій, виховній та громадській роботі.

1970 рік — незвичайний, ювілейний. Він був і ще буде насичений цілим рядом визначних подій. Ось зразу ж після відстваткування ювілею вождя наш народ рапортував про свої успіхи на першотравневій демонстрації, а потім — вшановував тих, хто 25 років тому відстояв мир, щастя,

свободу народів усього світу, перемігши у війні з фашизмом.

Колектив нашого орденоносного вузу домігся чималих успіхів в навчально-виховній роботі. 91,1 — такий процент успішності зимової екзаменаційної сесії. А це непоганий показник. Зараз наша турбота про літню сесію. Днями відбувається засідання партійного активу, присвячене цьому питанню, а потім — комсомольського.

Далі ректор університету професор О. В. Богатський розповідає про перспективні плани розвитку вузу на майбутнє п'ятиріччя.

Вирішення всіх важливих питань можливе лише при активному керівництві з боку партійної організації колективом університету. Запорука успіхів — в згуртованості колективу.

Професор О. В. Богатський вітає всіх присутніх з визначною датою — 105-річчям з дня заснування університету, бажає успіхів в науковій, педагогічній роботі, особистому житті.

Після цього відбулося вручення дипломів на звання доцентів вченим біологічного факультету В. С. Черевковій та Г. М. Венгржановському.

Відкриваються Мечниківські читання. На них з повідомленнями виступили доцент В. В. Фащенко та професор Л. Б. Розовський.

Доцент В. В. Фащенко виступив з повідомленням «Жанрово-стилістичні проблеми української радянської новелістики». Ця тема — дослідження, що вилилось в докторську дисертацію, яку вчений блискуче захистив нещодавно в Київському університеті.

Професор Л. Б. Розовський доповів членам вченої ради про нові напрямки розвитку інженерної геології, яка, зародившись десь сто років тому, далеко пішла вперед у своєму розвитку.

Доповідачам ректор університету професор О. В. Богатський вручив Історію університету та ювілейну медаль вузу.

Випуск медсестер

Відбувся урочистий випуск медичних сестер, членів товариства Червоного Хреста університету.

В Будинку офіцерів 13 травня зібралися студенти, співробітники, представники громадських організацій вузу.

Випускний вечір відкрив ректор університету професор О. В. Богатський. Він поздоровив студентів з успішним закінченням курсів медсестер, закликав їх дожити почесною професією медпрацівника. Відрадно, — сказав тов. Богатський, — що студентки нинішнього року показали відмінні знання на випускних іспитах медичних сестер. 91 процент випускників курсів склали іспити на «відмінно» та «добре». Підготовка висококваліфікованих медичних сестер — гідний подарунок Батьківщині у ювілейному році.

Звучить Гімн Радянського Союзу.

З доповіддю виступає С. Тюпін.

Він відзначив, що професією медичної сестри оволоділо у нинішньому році 380 членів товариства Червоного Хреста. Це — студентки історичного, біологічного, юридичного, геолого-географічного, філологічного факультетів та факультету романо-германської філології. Особливо гарні знання показали М. Варійчук, Т. Торошенко, Т. Дузь, Т. Дятлова, Л. Донченко, Т. Лобунець та ін.

Тов. Тюпін навів приклади героїзму у боротьбі з ворогами спів-

робітників університету під час Великої Вітчизняної війни. Медичними сестрами добровільно пішли на фронт Марія Канцур, Ганна Нестеренко, Євгенія Ковальова та багато інших. Вилікувавши від важких ран сотні радянських бійців, вони повернули їх у стрій.

Тов. Тюпін закликав випускників курсів медичних сестер, членів Товариства Червоного Хреста, наполегливо оволодівати основною своєю професією педагога, побажав їм успіхів і в застосуванні суміжної професії медпрацівника.

З привітаннями до випускників звернувся доктор філологічних наук І. Дузь, секретар комітету комсомолу університету Тимофій Ткаченко, ветеран Великої Вітчизняної війни К. Побережець.

З словом-відповіддю виступила випускниця курсів медсестер, студентка третього курсу факультету романо-германської філології І. Савченко.

Ректор університету тов. Богатський вручив групі випускниць курсів та співробітникам університету Почесні грамоти Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР, а також ректорату, парткому та профкому університету.

Наказом ректора університету студентки, що успішно закінчили курси, нагороджені грошовими преміями.

На закінчення відбувся великий концерт.

Видатний вчений і мислитель

Видатний російський і український вчений-біолог, один з творців еволюційної ембріології, порівняльної паталогії, мікробіології та імунології Ілля Ілліч Мечников народився 15 травня 1845 року в селі Іванківці на Харківщині. Вже в дитинстві він відзначався працездатністю, цілеспрямованістю, глибокою любов'ю до науки.

У студентські роки І. І. Мечников зацікавився зоологією і опублікував свої перші наукові статті. Після закінчення університету Ілля Ілліч протягом 1864—1867 років перебував за кордоном, де провадив велику наукову роботу. Повернувшись на батьківщину, здібний дослідник у 1867 році

блискуче захистив при Петербурзькому університеті магістерську, а через рік — докторську дисертацію. Згодом його обрали професором зоології та порівняльної анатомії Новоросійського університету в Одесі. Тут почалася міцна багаторічна дружба Іллі Ілліча з відомими російськими вченими О. О. Ковалевським та І. М. Сеченовим.

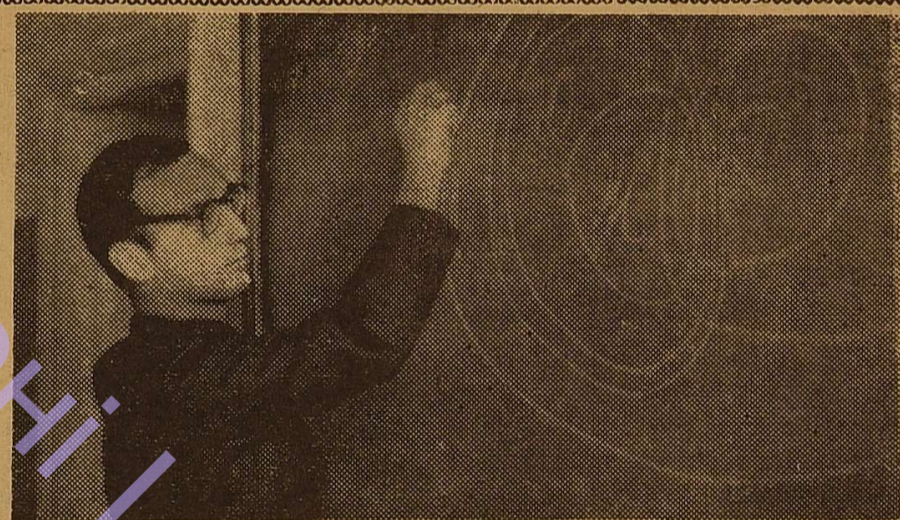
Реакція 80-х років минулого століття тяжко відбилася на вищій школі. Прогресивно настроєний вчений не міг миритися з нестерпною обстановкою в університеті і у 1882 році на знак протесту проти реакційного режиму залишив кафедру.

У 1886 році І. І. Мечников ра-

зом з М. Ф. Гамалією заснував в Одесі першу в Росії (другу в світі) бактеріологічну станцію, керівником якої він був по 1890 рік.

Вчений багато уваги приділяв розробці методів боротьби з тяжкими захворюваннями — холерою, чумою, туберкульозом тощо. Заслуги вченого перед наукою знайшли світове визнання. Він був почесним членом багатьох академій наук світу. Помер Ілля Ілліч Мечников 15 липня 1916 року в Парижі.

Радянський народ глибоко шанує І. І. Мечникова не лише як визначного вченого, але і як прогресивного мислителя.

Член наукового студентського товариства, четвертокурсник Л. ЛОСЄВ вирішує математичну задачу. Фото Ю. САВЧУКА.

В. І. ЛЕНІН І СУЧАСНА ФІЗИКА

Понад шість десятиріч відділяє нас від часу, коли В. І. Ленін писав «Матеріалізм та емпіріокритицизм», твір, в якому на основі діалектичного матеріалізму узагальнені відкриття у фізиці кінця минулого і початку нинішнього сторіччя. Розвиток електродинаміки, відкриття явищ радіоактивності, створення ядерної моделі атома та електронної теорії речовини вимагали філософського тлумачення. Гострота цієї проблеми обумовлювалась перш за все тим, що відкриття, про які йде мова, не вкладались в рамки старих теорій і вели до перегляду уявлень і понять, які вважались остаточно сформульованими.

Революція у фізиці наприкінці XIX і початку XX сторіччя відкинула уявлення про незмінність елементів, про неподільність атомів. Могутність потоку нових ідей можна проілюструвати на прикладі 17-го тому журналу «Аннален дер физик» (4 серія) 1905 року, де вміщено три наукових праці Ейнштейна, присвячені, відповідно, теорії броунівського руху, яка да-

ла рішуче підтвердження кінетичній теорії речовини та її атомній природі, теорії квантів світла — фотонів та спеціальній теорії відносності.

Фізика висунула глибокі філософські проблеми, пов'язані з будовою і властивостями речовини та новими уявленнями про простір і час.

Крах механістичних поглядів, необхідність перегляду багатьох основних положень класичної фізики, класичних ньютонівських уявлень про простір і час, привели представників ідеалістичної філософії до висновків про нечинність закону збереження матерії, до заперечення об'єктивності законів природи. «Криза фізики», проголошена Пуанкаре в його книзі «Про цінність науки», була кризою фізики, що не знайшла ще шляху до діалектичного матеріалізму. Гносеологічні висновки так званих фізичних ідеалістів того часу характеризуються відомим висновком Пуанкаре в його статті «Еволюція законів». «Світ, власне, немає законів, їх може мати

лише тільки більш чи менш здеформована картина світу, створена вченими».

В цей період поява праці В. І. Леніна «Матеріалізм і емпіріокритицизм» була подією невикликаного значення. В знаменитому V розділі цієї книги В. І. Ленін дав єдино вірний марксистський аналіз кризи у фізиці того часу, вказав його причини та піддав жорсткій та глибоко науковій критиці філософські погляди махистів. В. І. Ленін показав неправильність ідеалістичного тлумачення даних фізики з одного боку і метафізичного підходу до них з другого. Характеризуючи суть кризи фізики, В. І. Ленін писав: «У філософському відношенні суть «кризи сучасної фізики» полягає в тому, що стара фізика бачила в своїх теоріях «реальне пізнання матеріального світу», тобто відображення об'єктивної реальності. Нова течія у фізиці бачить в теорії тільки символи, знаки, відмітки для практики, тобто заперечує існування об'єктивної реальності, незалежної

від нашої свідомості і відображуваної нею».

В зв'язку з відкриттям явищ радіоактивності ідеалісти проголошували тезу про «зникнення матерії», про «дематеріалізацію атома». З цього приводу В. І. Ленін писав: «Матерія зникає — це значить, зникає та межа, до якої ми знали матерію досі, наше знання йде глибше; зникають такі властивості матерії, які здавалися раніше абсолютними, незмінними, первісними (непроникальність, інерція, маса і т. п.) і які тепер виявляють себе, як відносні, властиві деяким станам матерії». Ленінська теорія пізнання, заснована на розробленому В. І. Леніном філософському означенні матерії, розв'язала всі принципиальні проблеми, пов'язані з кризою фізики того періоду і показала, що всі нові фізичні відкриття узгоджуються з діалектичним матеріалізмом і демонструють той факт, що розвиток науки з необхідністю підтверджує правоту цієї єдино вірної філософії.

Ленінський аналіз причин кризи фізики, зв'язаних з неправильним розумінням процесів проникнення математики у фізику, зростанням

евристичної ролі математичних методів та з ідеалістичною, кантіанською трактовкою релятивістських принципів, є і в наш час могутньою зброєю в боротьбі з ідеалістичними перекопаннями даних сучасної фізики та інших наук про природу.

Дослідження явищ радіоактивності та розвиток електродинаміки поставили на чергу питання про більш глибоке формулювання законів збереження. На цьому тлі в ідеалістичній філософії того часу виникла течія енергетизму, пов'язана з іменем Оствальда. Енергетизм і тоді, і пізніше в більш рафінованій формі, служив в руках ідеалістів тій самій меті, що й символізм Маха і Пуанкаре. В. І. Ленін встановив, що спроба Оствальда уникнути неминучої філософської альтернативи — матеріалізму або ідеалізму шляхом підстановки поняття енергії, показує лише неспроможність таких спроб. Ленінська критика енергетизму була основою, на якій в наш час (див. УФН 48, в. 2, 1952

В. І. ЛЕНІН І СУЧАСНА ФІЗИКА

(Закінчення. Поч. на 4-й стор.)

рік) було знайдено правильне розуміння відомого співвідношення Ейнштейна між енергією і масою.

Період розвитку фізики в 30—40-х роках нинішнього сторіччя — був періодом гострої боротьби матеріалізму проти ідеалізму. Боротьба йшла навколо проблем космології в зв'язку з загальною теорією відносності, навколо законів збереження та методологічних проблем механіки мікросвіту — квантової механіки. Пригадаємо хоча б історію створення теорії радіоактивного розпаду. Саме в зв'язку з цією теорією Бор, Слейтер і Крамерс пропонували відмовитись від закону збереження енергії в елементарних актах і залишити за ним лише статистичний характер. Вирішення проблеми було знайдено на протилежному шляху, саме спираючись на закон збереження Паулі вказав на участь нейтріно в цьому процесі.

Самі засновники квантової механіки Бор, Гейзенберг, Дірак довгий час давали невірне, ідеалістичне пояснення особливостям цієї теорії (статистичного характеру, теорії, співвідношенням неозначеності і т. ін.). Деякі видатні фізики, філософією яких був ідеалізм, приходили навіть до нічим неприкритого федеїзму. До теологічних висновків прийшов Комптон в книзі «Свобода людини» (1935 р.). Останні сторінки книги Шредингера «Що таке життя» (1947 р.) присвячуються питанню, що робиться з душею людини після її смерті.

Боротьба за матеріалістичне розуміння квантової механіки, очолена радянськими фізиками і філософами, спирається на книгу В. І. Леніна «Матеріалізм і емпіріокритицизм», на дане В. І. Ле-

ніним філософське розуміння принципу причинності. Ряд відомих буржуазних філософів нашого часу, таких як Рейхенбах і Карнап «узагальнюють» помилкові ідеалістичні висновки з квантової механіки. На ідеалістичному перевертненні сучасної квантової фізики сходиться і логічний позитивізм Рейхенбаха, і семантика Карнапа.

У боротьбі за справжнє пізнання природи, за прогресивний розвиток науки книга В. І. Леніна, його філософські узагальнення не втратили своєї актуальності і сьогодні. Глибокий зміст відомої ленінської формули про те, що електрон так само невичерпний, як атом, її теоретико-пізнавальне значення демонструє весь хід сучасного бурхливого розвитку фізики елементарних частинок. І в наші дні навколо проблем науки про природу точиться запекла ідеологічна боротьба. Світова реакція докладає всіх зусиль, щоб загальмувати переможний рух ідеології марксизму-ленінізму. Ряд проблем, які повністю розв'язав В. І. Ленін ще на світанку розвитку сучасної фізики, знову висувуються ідеалізмом. Досить познайомитись з деякими виступами відомих представників сучасної буржуазної науки на 400-річному ювілеї Галілея (1969 р.), щоб в цьому переконатися. У своєму виступі математик Стоун пояснив роль математики в сучасному природознавстві з позицій, проти яких виступав В. І. Ленін в «Матеріалізмі і емпіріокритицизмі». Але історія розвивається так, що під прапор ленінізму стають все більш широкі маси трудящих у всьому світі. З вершин сучасної науки ще більш ясно видно незгасаюче світло ленінської філософської думки.

А. ГЛАУБЕРМАН, професор, директор інституту фізики.

Праці І. І. Мечникова в фондах бібліотеки

І. І. Мечников працював в Новоросійському (Одеському) університеті з 1870 по 1882 рік. За ці роки ним зроблено чимало чудових наукових відкриттів, висновків і узагальнень. В стінах нашого університету він обгрунтував і розвинув свою фагоцитозну теорію. Наукові роботи І. І. Мечникова цього періоду друкуються в журналах «Вестник Европы», «Русское богатство», «Отечественные записки», «Научное богатство», «Русская мысль» і в інших журналах, які є в фондах нашої бібліотеки.

Пізніше І. І. Мечников опублікував монографію «Несприйнятливність в інфекційних хворобах», в якій узагальнив понад 850 своїх раніше виданих робіт. Книга складається з 17 глав, у ній проблема

імунітету викладена у всій її широті. Передостання глава містить історичний огляд теорії імунітету, а остання—резюме монографії в цілому. В нашій бібліотеці є друге видання цієї книги. В книзі «Сорок років пошуку раціонального світогляду» надруковані видані в різних журналах праці з значним переробленням автора.

В нашій бібліотеці зберігаються і такі цікаві праці І. І. Мечникова, як «Етюди про природу людини», «Етюди оптимізму» та інші книги і статті, надруковані російською та іноземними мовами. Вони широко подані в каталогах і картотеках нашої бібліотеки і експонуються на виставці, присвяченій ювілею великого вченого.

А. ЛИПА, бібліограф наукової бібліотеки.

XXVI СТУДЕНТСЬКА

13 травня розпочала роботу XXVI наукова студентська конференція.

На пленарному її засіданні присутніх тепло привітав ректор університету професор О. В. Богатський. Він відзначив атмосферу трудового піднесення, в якій проходить конференція, що присвячується 100-річчю з дня народження В. І. Леніна.

З доповіддю «В. І. Ленін про форми соціалістичної держави» виступила студентка четвертого курсу юридичного факультету

Л. Корольова. «В. І. Ленін про світовий революційний рух» — такою була доповідь студента п'ятого курсу геолого-географічного факультету В. Андреева.

З вітанням виступили представники Башкирського університету, Одеського інституту інженерів морського флоту та медінституту.

Робота конференції тривала три дні. Працювало 10 секцій. На них було заслухано багато доповідей як наших студентів, членів НСТ, так і представників з інших міст країни.

100-річчя від дня народження В. І. Леніна своєю ратною працею зустрів не тільки радянський народ, але й все прогресивне людство.

Мені пощастило бути учасником першого Ленінського тижня молоді і студентів, організованого студентським товариством університету м. Тампере, Сплілкою фінських студентських товариств, молодіжною студентською Радою СРСР, комітетом молодіжних організацій

СРСР Л. Л. Любимова «Ленінський економічний аналіз імперіалізму»; доктора філософських наук, професора Ленінградського університету М. М. Кейзерова «Про принципові відмінності буржуазної і марксистської ідеології», доктора філософських наук, завідувачого кафедрою логіки, етики і естетики Київського держуніверситету, професора В. А. Кудіна, а також доповіді фінських товаришів — доктора філософії Ілка

ність дорогого нам Ілліча. Тут же — подарунки музею, зроблені Л. І. Брежневим, М. В. Підгорним, Р. Я. Малиновським, нашими космонавтами, багатьма громадянами Радянського Союзу, які відвідали музей.

В книзі відгуків від імені Київського та Одеського університетів ми залишили запис: «Від делегації студентів Київського та Одеського університетів з вдячністю працівникам музею за теплоту і

ДРУЖБИ МІЦНІТИ

СРСР, ЦК ВЛКСМ і комітетом ЛКСМУ Київського держуніверситету ім. Т. Г. Шевченка, що проходив з 19 по 26 квітня 1970 року.

Члени радянської делегації на прийомі у мера м. Оулу.

Від імені радянської делегації фінському студентству було подаровано літературну виставку картин і плакатів, які розповідали про життя В. І. Леніна і про Велику Жовтневу соціалістичну революцію, виставку гравюр на тему: «Образ В. І. Леніна в гравюрах В. Маєнка», фотовиставку «50 років Ленінського комсомолу». Студентам були подаровані пластинки з промовами В. І. Леніна, а також фільм, що розповідає про життя і діяльність вождя світового пролетаріату.

Ми організували для фінських друзів фестиваль радянського фільму. На ньому демонструвались фільми С. Ейнштейна «Жовтень», «Потьомкін», М. Донського «Серце матері» і «Вірність матері», Д. Ветрова «Три пісні про Леніна», М. Ромма «Ленін в жовтні 1917 року», «В. І. Ленін в 1918 році», Ю. Карасика «6 липня».

Фінські друзі з великою відповідальністю поставились до проведення Ленінського тижня молоді і студентів, а також до проведення ювілею В. І. Леніна. Учасником тижня був президент республіки Урхо Кекконен.

З вітанням на Ленінському тижні виступив посол Радянського Союзу в Фінляндії А. Е. Ковальов.

З великою увагою та інтересом були прослухані доповіді кандидата історичних наук, завідувачого відділом ЦК КПРС А. П. Козлова «Значення В. І. Леніна для сучасної епохи», члена-кореспондента АН СРСР В. Л. Тігуненка «В. І. Ленін і сучасний молодіжний рух», кандидата історичних наук, завідувачого сектором інституту світової економіки і міжнародних відносин АН СРСР С. С. Саличева «В. І. Ленін і сучасний робітничий рух», кандидата економічних наук, завідувачого відділом інституту світової економіки і міжнародних відносин АН лізм», професора Айтті Ескола

Хакалехто «Ленін і народження самостійності Фінляндії», доктора Туре Лехен «Ленін і робітничий рух», магістра Матті Пелтонен «В. І. Ленін і сучасний імпері-

зберігання дорогих людям світу реліквій про пам'ять безсмертного Ілліча, з ім'ям якого пов'язане краще майбутнє людства».

На закінчення Ленінського тижня молоді і студентів делегації Московського, Київського, Ленінградського, Одеського, Єреванського університетів, Ярославського педінституту роз'їхались в міста-побратими.

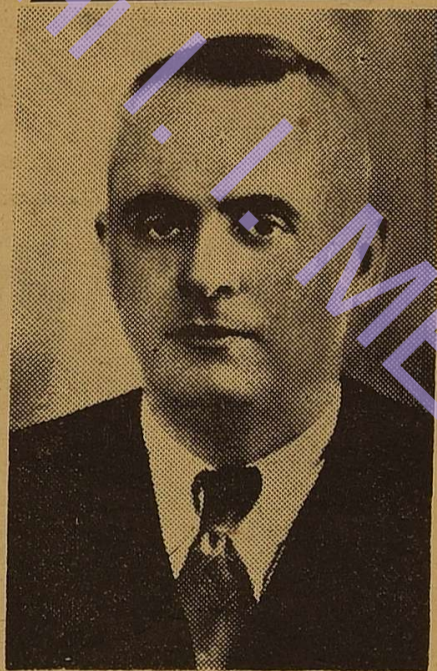
Наша делегація поїхала в містопобратим Оулу, де нас дуже тепло і сердечно зустрів мер міста Арно Хейно, голова радянсько-фінського товариства Пенті Калліоліна, ректор університету, корпорація студентського товариства університету м. Оулу.

Від імені нашої делегації ми подарували бібліотеку про В. І. Леніна, книгу «Історія Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова за 100 років» і ювілейну медаль, пластинки з промовами В. І. Леніна, сувеніри.

Обмін молодіжними і студентськими делегаціями з кожним роком зростає. З 7 по 18 серпня в м. Одесі відкривається Всесоюзний табір радянсько-фінської дружби, який допоможе ще більше зміцнити зв'язки між молоддю і студентством Радянського Союзу і Фінляндії.

Т. ТКАЧЕНКО, секретар комітету комсомолу ОДУ.

С. Т. БЕЛОЗОРОВ

лозоров написав ряд праць, присвячених розробці наукової спадщини свого вчителя.

З 1930 року Сергій Тихонович працює на посадах завідувачого кафедрою географії педінституту, а потім доцентом кафедри географії нашого університету.

З 1963 року професор С. Т. Белозоров — завідувач кафедрою фізичної географії університету.

Під час Великої Вітчизняної війни С. Т. Белозоров брав участь в партизанському русі в м. Одесі, за що його нагороджено медаллю «За оборону Одеси».

С. Т. Белозоров — автор декількох десятків наукових робіт, в тому числі таких підручників і учбових посібників з географії — «Африка», «Австралія і Океанія», «Арктика й Антарктида», «Асканія-Нова», «Розвиток вітчизняної географії» тощо.

Поруч з учбовою і науковою діяльністю С. Т. Белозоров виконував і значну громадську роботу — був членом Вченої Ради Географічного товариства Української РСР, членом Ради Одеського обласного відділення цього ж товариства, активним лектором товариства «Знання».

Світла пам'ять про Сергія Тихоновича Белозорова назавжди збережеться в наших серцях.

ГРУПА ТОВАРИШІВ.